

### 3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมาย หมู่บ้านเป้าหมายเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ และมีที่ทำกินอยู่ในป่าสงวนแห่งชาติมาเป็นเวลานานแล้ว การคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อให้ได้หมู่บ้านที่มีลักษณะดังกล่าว ได้ประสานงานและปรึกษาหารือและรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งขอเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานป่าไม้เขตอุดรธานี สำนักงานป่าไม้เขตขอนแก่น สำนักงานป่าไม้จังหวัดเลย สำนักงานป่าไม้จังหวัดสกลนคร และสำนักงานป่าไม้จังหวัดอุดรธานี เพื่อทราบและกำหนดพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จากนั้นค้นหาหมู่บ้าน และกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายให้ตรงตามเงื่อนไข โดยการสอบถามเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานที่ว่า การอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร และกิ่งอำเภอบึงนาราง จังหวัดอุดรธานี ทำให้สามารถกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายในการวิจัย ดังแสดงที่ตั้งไว้ในภาพที่ 1 ได้แก่

บ้านร่องไฟ หมู่ 3 ต.โคกใหญ่ อ.ท่าลี่ จ. เลย ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ  
ป่าโคกใหญ่

บ้านโคกไชยวาน ต.ทุ่งแก อ.เจริญศิลป์ จ. สกลนคร ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน  
แห่งชาติป่าดงพญาไฟ

บ้านหนองผักแว่น กิ่ง อ.บึงนาราง จ. อุดรธานี ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน  
แห่งชาติป่าไผ่และป่าโคกไม้แกว

2. ศึกษาหน่วยงานของรัฐและกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้านเป้าหมาย ด้วยการสอบถามคณะกรรมการหมู่บ้านถึงหน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่กำลังดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในหมู่บ้านเป้าหมาย พร้อมทั้งได้ตรวจสอบบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินงานในแต่ละหมู่บ้าน ประกอบด้วย หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย กรมพัฒนาชุมชน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ กรป. (กลาง) กองบัญชาการทหารสูงสุด

3. สืบค้นและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลทางสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของราษฎร ในหมู่บ้านเป้าหมายโดยวิธีการ



(1) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากสมุดบันทึก กชช.2ค. ประจำแต่ละหมู่บ้าน

(2) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามอย่างละเอียดเกี่ยวกับสภาพทาง

สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นการประเมินสถานะชนบทแบบเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal) สัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน

(3) ใช้วิธีการสำรวจสภาพภูมิประเทศ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยวิธีการวิเคราะห์ระบบนิเวศเกษตร (Agro-ecosystem Analysis)

(4) ศึกษาเทคนิควิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่เกษตรกรกำลังใช้อยู่ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มีแบบสำรวจที่กำหนดคำถามไว้อย่างครบถ้วนในเนื้อหาตามที่ต้องการ เพื่อมุ่งบรรยายลักษณะต่างๆของแต่ละองค์ประกอบของหมู่บ้าน พร้อมทั้งการอธิบายถึงสาเหตุของการแสดงออก (phenomena) ในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาของแต่ละหน่วยงาน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้แนวความคิดในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นกรอบในการวิเคราะห์ บรรยาย อธิบาย และเสนอข้อเสนอแนะ

5. เวลาดำเนินการเก็บข้อมูล สำรวจข้อมูลปฐมภูมิในสนาม ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ.2535-2538